

NEMZETI FEJLESZTÉSI
MINISZTERIUM

DR. SESZTÁK MIKLÓS
miniszter

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

Ügyszám: IV/2518-11/2015.

Érkezett: 2016 MÁJ 23.

Példány: 1 Kezelőiroda:

Melléklet: 0 db 21

alkotmánybíró

Iktatószám: KIF/10187-1/2016-NFM

Hivatkozási szám: IV/2518-8/2015.

Alkotmánybíróság

Budapest

Donáti utca 35-45.

1015

Tárgy: alkotmányjogi panasz elbírálása tárgyában a megkeresésben foglaltakkal kapcsolatban tájékoztatás nyújtása

Tisztelt Alkotmánybíró Úr!

Az alkotmányjogi panasz elbírálása tárgyában megküldött, IV/2518-8/2015. számú megkeresésében feltett kérdéseivel kapcsolatban a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 152/2014. (VI. 6.) Korm. rendelet 109. § 13. pontja és a 119. §-a alapján, a közlekedési szakterület vonatkozó jogszabályainak szakmai szintű előkészítésével összefüggő feladatkörömben, az érintett jogszabályokat megvizsgálva az alábbi tájékoztatást adom:

1. kérdés: Milyen feltételek mellett kerülhet át egy eredetileg az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról szóló 153/2009. (XI. 13.) FVM rendelet (a továbbiakban: Evt. vhr.) hatálya alá tartozó erdészeti magánút a Kkt. hatálya alá, és minősülhet át a Kkt. szerinti magánúttá (pl. tulajdonosváltás, vagy állami erdőgazdaság gazdasági társasággá alakulása során):

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) hatálya a 2. § (1) bekezdés c) pontja alapján a Magyarország területén található utakra terjed ki.

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Evt.) 88. § (1) bekezdése szerint „az erdőben, valamint az erdészeti magánúton való közlekedésre a közúti közlekedésre vonatkozó szabályokat e törvényben foglalt kiegészítésekkel kell alkalmazni”.

Az Evt. 18. § (5) bekezdése alapján „Az erdőgazdálkodói nyilvántartás adatai országosan vezetettek, nyilvánosak, azokból az e törvény végrehajtására kiadott jogszabályban meghatározottak szerint – elektronikus úton is – hiteles vagy nem hiteles, illetve teljes vagy szemle másolat adható.”

Az Evt. vhr. 1. § (1) bekezdés c) pontjában található fogalom-meghatározás szerint: „erdészeti magánút: az erdő termelésből való kivonásával járó erdészeti létesítmény, amelyet az erdészeti szállítást és más erdőgazdálkodási tevékenységet szolgáló, rendszeres

gépjárműforgalom céljára – a talajfelszín megbontásával, idegen anyag elhelyezésével és tömörítésével – hoztak létre, és amely megfelelő fenntartás és használat mellett (beleértve az átmeneti forgalomkorlátozás esetét is) hosszú távon biztosítja a rendszeres gépjárműforgalom lehetőségét.”

Mindezek alapján az erdészeti hatóság adatszolgáltatásának van jelentősége egy ingatlan (erdészeti magánút) Kkt. hatálya alá kerülése tekintetében, miszerint az Országos Erdőállomány Adattárban szerepel-e, a területén az Evt. hatálya alá tartozó erdő vagy erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterület található-e.

Ha ezek a feltételek nem állnak fenn a Kkt. általános szabályai alkalmazandóak.

A fentiek alapján a kérdésre az egzakt választ az erdészeti hatóság adhatja meg, hiszen az átminősítés – amennyiben a kérdéses terület korábban erdészeti magánút volt – az erdészeti hatóság által történhetett.

2. kérdés: Amennyiben az Evt. vhr. szerinti erdészeti magánút – amelynek közforgalom előtti megnyitását korábban nem kérelmezték – a Kkt. hatálya alá kerül, milyen szempontok döntik el, hogy ez az út a Kkt. szerint „magánúttá”, vagy „közforgalom elöl elzárt magánúttá” alakul-e át?

Elsősorban annak van jelentősége, hogy a kérdéses erdészeti magánút Kkt. hatálya alá kerülésekor a közforgalom elöl elzárt magánút fogalmi elemeinek megfelel-e. A Kkt. 47. § 8. pontja szerint le van-e zárva, vagy meghatározott kiegészítő táblával jelzett út, és az ingatlan-nyilvántartás alapján pedig közforgalom elöl elzárt magánútként van-e nyilvántartva.

Az 1988. június 30-ig hatályban lévő az utakról szóló 1962. évi 21. törvényerejű rendelet és végrehajtására kiadott 34/1962. (IX. 16.) Korm. rendelet 4. §-a 1970. június 6-áig hatályban lévő rendelkezése szerint „Az országos és tanácsi közúti hálózatba fel nem vett utak: sajáthasználatú utak. Ilyenek az állami, vagy szövetkezeti szervek területén levő, vagy az ahhoz vezető utak, valamint a közös dűlőutak és a hegyközségi utak.”

Ugyanezen 4. § 1970. június 7-től 1988. június 30-áig hatályban lévő rendelkezése szerint: „4. § Saját használatú utak - ha jogszabály másként nem rendelkezik - az állami, a szövetkezeti vagy más szerv és a magánszemély által használt ingatlanon levő, továbbá kizárólag az ilyen ingatlan megközelítésére szolgáló utak. A saját használatú utak nem tartoznak az országos vagy a tanácsi közúti hálózatba.”

A „saját használatú” megnevezés a rendszerváltás előtti jogrendszer tulajdonfelfogását tükrözte, nem a tulajdonviszonyra, vagy kizárólagos használatra vonatkozott, hiszen abban az időben minden út állami tulajdonban volt, viszont a fenntartásukról más-más szerv gondoskodott. Ugyanezen Korm. rendelet 19. § (2)-(3) bekezdése alapján az állami és szövetkezeti szervek területén levő, vagy ahhoz vezető saját használatú utak fenntartásáról – ha jogszabály másként nem rendelkezett – az érdekelt állami, illetőleg szövetkezeti szervek voltak kötelesek gondoskodni. A közös dűlőutak (hegyközségi utak) fenntartásáról az utakat járműforgalom céljára rendszeresen használók és a közös dűlőutak mellett fekvő ingatlanok tulajdonosai voltak kötelesek érdekeltségük arányában gondoskodni.

A „saját használatú” út kategória nem azt jelentette, hogy az utat elzárják és azt más nem használhatja. Ezek az utak nem voltak elzárva, főszabály szerint bárki használhatta őket, a fenntartásukról azonban nem az állam gondoskodott.

A „saját használatú” út fogalma a fentiekben foglaltakra tekintettel tehát nem feleltethető meg a közforgalom elől elzárt magánút fogalmának.

A saját használatú utak közül a fenti Korm. rendelet 6. § (4) bekezdése alapján az erdőgazdaságok kezelésében és üzemeltetésében lévő erdőkben a saját használatú utak felügyeletét az Országos Erdészeti Főigazgatóság látta el, nem a közlekedési hatóság.

A Kkt. 1988. július 1-i hatályba lépésével az útügyi igazgatásban a „saját használatú út” kategória megszűnt, a törvény a magánút elnevezést alkalmazza. A Kkt. 32. §-a alapján a korábbi „saját használatú út” a magánútnak felel meg. A magánutak lehetnek közforgalom elől elzárt és közforgalom elől el nem zárt magánutak. A „saját használatú út” kategória azonban nem azonosítható automatikusan a közforgalom elől elzárt magánúttal, tehát az érintett út elnevezéséből annak lezártágára nem lehet következtetni.

3. kérdés: Az a „kivett, saját használatú út” megjelölésű, magántulajdonban levő ingatlan, amelynek sem a közforgalom előli elzárására, sem az azelőtti megnyitására utaló hatósági engedély nincs feltüntetve az ingatlan-nyilvántartásban, milyen szempontok – esetlegesen milyen átmeneti szabályok – alapján sorolható be a Kkt. jelenleg használt fogalmai szerinti közforgalom előtt megnyitott, vagy közforgalom elől elzárt magánút kategóriába?

E besorolás kapcsán jelentőséggel bír-e, hogy a kérdéses út – a megnyitásra vagy a lezárásra vonatkozó engedély nélkül – akár a Kkt. hatálya alá kerülésekor, akár egy későbbi időszakban fizikai akadállyal, vagy közlekedési jelzőtáblával le van-e zárva?

A jelenleg hatályos besorolásra az összes körülmény mérlegelésével, a tényállás széles körű tisztázását követően kerülhet sor a közlekedési hatóság részéről.

Ezzel kapcsolatban fontos megjegyezni azt is, hogy az út mindenkori tulajdonosának kötelessége az út jogi helyzetének a hatályos jogszabályoknak megfelelő rendezése.

A Kkt. részletes indokolása szerint a közforgalom elől elzárt magánutaknak a közforgalom részére történő megnyitásához, valamint a közforgalom rendelkezésére álló magánutaknak a közforgalom előli elzárásához is szükség van a közlekedési hatóság engedélyére. Az engedélyezési eljárás megindítására a magánút kezelőjének a kérelme alapján kerülhet sor. A magánút kezelőjének az eljárás kezdeményezésére való kizárólagos jogát tulajdonosi helyzete indokolja.

A döntés hatósági jogkörbe utalását pedig az teszi szükségessé, hogy a közforgalom elől elzárt magánút a közforgalom számára történő megnyitás következtében - használatát tekintve - a közúthálózat „részére” válik, következésképpen meg kell felelnie azoknak a műszaki és egyéb feltételeknek, amelyek a közutakra általában érvényesek.

A közforgalom elől el nem zárt magánút elzárása esetén pedig a közforgalom rendelkezésére álló úthálózat csökkenését eredményezi, így hatósági elbírálás alá tartozó fontos közlekedési érdeket érint [29. § (2) bek.].

Az ingatlan-nyilvántartásba az esetleges változások bejegyzésének az elmulasztása is a tulajdonos (kezelő) felelőssége.

Az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzés kötelezettségét a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény módosításáról szóló 1998. évi LXXIII. törvény 7. §-ával megállapított 29. § (3) bekezdése írta elő, amely 1999. január 1-én lépett hatályba. A tartalmilag azonos rendelkezést 2009. január 1-től 2010. december 31-ig a Kkt. 29. § (7) bekezdése tartalmazta, majd ezt követően került a (9) bekezdésbe.

A Kkt. 47. § 8. pontja alapján a közforgalom elől elzárt magánút fogalmi eleme a fizikai akadállyal vagy táblával történő elzárás.

Tájékoztatásul megjegyzem, hogy a bíróságok eddigi gyakorlata is megerősítette a közlekedési hatóságot abban, hogy a fenti jogértelmezéssel megfelelően jár el az ingatlan-nyilvántartásba saját használatú útként bejegyzett utak közforgalom elől elzárt vagy el nem zárt magánútként történő besorolása tekintetében. (Kúria Kfv.II.37.771/2012/6., Győri Törvényszék 3.P.21.092/2011/10., Komárom-Esztergom Megyei Bíróság 11.K.21.459/2009/6.)

Budapest, 2016. május „12”.

Üdvözlettel:

